

A Z O R S Z Á G O S M Ű S Z A K I K Ö N Y V T Á R
S Z A K K A T A L Ó G U S A S E G I T I
A M Ű S Z A K I K Ö N Y V T Á R O S O K A T .

A műszaki könyvtáros gondja és felelőssége, hogy könyvtárának megfelelő szakkatalógusa legyen. Nélküle nem tudná kielégíteni a könyvtárba jelentkező sokféle igényt. Amint könyvtára meghaladja a néhány száz kötetet már nem támaszkodhat sem memoriájára, sem könyvismeretére, tehát szakkatalógust kell létrehoznia.

- Igen, igen - halljuk az ellenvetést - de hogyan csináljam meg a szakkatalógust? A rövidített magyar kiadáson felül egyéb ETO táblázataim nincsenek. Szakozási ismereteim alapján be tudom sorolni a szakjelzettel ellátott katalógus-kartonokat, a tárgymutató alapján megtalálom az általánosabb szakjelzeteit, ezeket értelmezni is tudom, és ez módot ad a kész szakkatalógusban való tájékozódásra. De vállalkozhatom-e a szakirodalom analitikus osztályozására? Olyan osztályozásra, amelynek alapján a különleges szakterületek, vagy az általános szakterületek különleges kérdéseinek irodalmát az olvasó, a kutató rendelkezésére bocsáthatnám?

Nem kisebb jelentőségű az az alig elhárítható nehézség sem, hogy a könyvtár személyi állománya rendszerint 1-2 személlyel még az "adminisztratív" teendők ellátására szükséges létszámnál is kevesebb. Milyen segítséget kaphatnak a könyvtárosok szakkatalógusaik létrehozásához?

Az Országos Műszaki Könyvtár gyűjtőkörébe tartozik a műszaki- és a természettudományok szakirodalmának jelentős része. A szakterületek ilyen sokasága mellett hajlamosak lennénk az osztályozást kisebb mélységig, kevésbé részletesen végezni. Ennek azonban ellene szól az, hogy egyes szakterületek irodalma annyira bő, hogy a szakterületen belüli tájékozódás igénye analitikus osztályozást követel meg; vagyis a könyv egyes részeire külön is utaló, megfelelő részletességgel kidolgozott szakjelzeteket. A műszaki és tudományos dolgozók egyaránt részletekbemenő szakirodalmi igényeket támasztanak az OMK tájékoztató szolgálatával szemben. Ilyen igényeket csakis analitikus osztályozású katalógus alapján lehet a szükséges gyorsasággal kielégíteni. Az ilyen katalógus - ha egyoldalú szempon-

tok alapján készül, mint pl. egyes különleges profilu intézetek könyvtárainak katalógusai - a más profilu könyvtár számára még ugyanazon anyagról is alig használható. Az OMK szakkatalógusának szerkesztésénél azonban az analitikus osztályozás mellett elsődleges szempont az általános igények kiszolgálása, vagyis olyan jelzetek feltétlen használata, amelyeket bármilyen gyűjtőkörű könyvtár szakkatalógusában megkövetelünk. Így az OMK katalógusának szakjelzetei egyaránt megfelelnek pl. a Vörös Csillag Traktorgyár, az Egyesült Izzó, vagy bármely más műszaki könyvtár általános igényeinek. A jelzetek az OMK szakkatalógusából egyszerűen kimásolhatók, nagymértékben tehermentesítve a műszaki könyvtárost a szakozás gondja alól. Ugyanakkor azonban meg van a lehetősége, hogy az üzemet vagy intézményt érdeklő speciális szakterület irodalmát - saját szempontjainak és igényeinek megfelelően - az OMK-én tulmenő analitikai osztályozással bővített, vagy újabb jelzetekkel tegye hozzáférhetővé, katalógusa útján. A szakkönyvtárosok használják ki azokat a lehetőségeket, amelyeket számukra az OMK szakkatalógusai nyújtanak.

X - X - X

I P A R I T A N U L Ó K

A M Ű S Z A K I K Ö N Y V T Á R A K B A N

Többször felmerült a kérdés: miért nem látogatják az ipari tanulók a műszaki könyvtárat olyan létszámban, mint amilyenben új, jövődó szakmunkás-kádereinktől ezt elvárhatnánk? Három fő okot jelölhetnénk meg: e l ő s z ö r, az ipari tanulókat fokozottan leköti az iskolai foglalkozás, a felkészülés az órákra; m á s o d s z o r, az ipari tanuló nem találja meg a nélkülözhetetlen átmenetet az általános iskola, az MTH oktatás szakmai anyaga és a műszaki könyvtár könyvanyaga között; h a r m a d s z o r: az üzemi műszaki könyvtárak a politechnikai műveltség emelésének propagandájában nem támaszkodnak a DISZ szervezetekre és azok aktívaira.

Az első akadály leküzdése nem a műszaki könyvtáros feladata. A második gátló tényező felszámolása azonban teljes egészében a könyvtáros feladata és kötelessége. Ha biztosítani akarja könyvtárában az ipari tanuló-olvasók megfelelő lét-